

E-devlette sahtekarlık

MEHMET GÜN

12.08.2025 - 09:15
YAYINLANMA

11.08.2025 - 11:06
GÜNCELLEME

Sahte diploma skandalının iddianamede yazılanlar kadar olduğunu sananlar, özellikle bu soruşturmayı yürütenler, ciddi şekilde yanılıyorlar! E-devlet uygulamaları, bir yandan devletin merkezden ve tek elden yönetimini güçlendirirken diğer yandan devletin ele geçirilmesini, yönetim sistemlerinin kötüye kullanılmasını kolaylaştırıyor. E-devlet yaygınlaştıkça bilişim sistemlerine erişim yetkisi olanların arasına yuvalanan bir kesimin e-sahtekarlıklarının boyutu ve elde ettikleri gayrimeşru menfaatler de o derece büyüyor. Bu, yeni nesil tufeyli kesime, en alt derecede, nokta atışı tayin çıkaran adminler (bilgisayar sistemi idarecileri) ile onların arkadaşları, en üst derecede ise aile fertlerine ve yakınlarına istedikleri üniversiteyi kazandırıp üstün başarı ile mezun ettiren, dava arkadaşlarını istedikleri yerlere sokmak için sahte belge düzenleyen ve hatta kredi çekmek için sahte banka referans ve teminat mektubu düzenlettiren iş insanları da dahil.

Yıllar önce, adı bende saklı bir iş insanı, eşini istediği şehirde istediği semtteki istediği bir kamu kurumuna nokta atışı tayin ettirmek için, bu işi yapan admin tanıdığı olan birisine birkaç bin dolar verdiğini itiraf etmişti. Cep telefonumdan arayarak bir tanıdığını yanımda staja almamı rica eden, hiç tanımadığım birisi ise numaramı nasıl bulduğunu sorduğumda, “Her bakanlıkta tanıdıklarımız var, istediğimiz herkesin numarasını buluruz” diye böbürlenmişti. Büyük bir şirketin taşradaki yatırımının değerini yarıya indiren bir işleme ilişkin üst seviye bir toplantıya Ankara’dan gelen cakalı, terbiyesiz bir züppe meseleyi iki günde halledeceğini söyleyince şimşeklerimi çekmiş fakat sonra haklı çıkmıştı. Varın gerisini siz tahmin edin, aklınızın havsalarınızın almayacağı hikayeler uydurun ve bunların gerçek olduğunu düşünün.

Bu söylediklerimi abartılı bulanlar buzdağı kuralını hatırlasınlar. Buzdağının görünen kısmı, su altında kalan görünmeyen kısmının küçük bir parçasıdır. Buzdağının suyun altında kalan büyük kısmı görünmezdir. Suyun üstünde bir buzdağı görünce suyun altında çok daha büyük ana parçanın var olduğunu, sahte diploma ve benzeri haberlerle karşılaşınca bu suçların gerçekte çok daha fazla olduğunu ve soruşturmanın bu suçların sadece küçük bir kısmını ortaya çıkardığını kabul etmek zorunludur. Buzdağı kuralını uygulamayı zorunlu kılan diğer bir sebep ise şeffaflığını giderek kaybeden e-devlet ortamının, sahtekarlıkların istisna değil kural olduğunu kabul etmeye daha elverişli olmasıdır.

Oysa blockchain (zincirleme otonom veri tabanları teknolojisi) yapısı ile e-devlet sisteminde e-sahtecilik yapılmasını hepten önlemek mümkün. Blockchain kabaca aynı verilerin birden fazla ve birbirinden bağımsız, başkaları tarafından yürütülen sistemlerde tutulması ve bu sistemlerin bir zincirin halkaları gibi birbirine bağlanarak birbirini doğrulaması demek. Sistemdeki bir veri tabanında, örneğin YÖK sınav sonuç veri tabanında bir oynama yapıldığında diğerleri de onaylamazsa sahtecilik yapılamaz. Sistemlerin hepsinde birden sahtecilik yapılamayacağı için de sahtecilik hiç yapılamaz. Örneğin bir adresin varlığını elektrik, su veya telefon şirketinin faturası ile tespit eden “adrese dayalı nüfus kayıt sistemi” blockchain mantığı ile işler. E-sahteciliği önleyememiş olduklarından hiç bahsetmeyen fakat suçluları yakalamış olmakla böbürlenlen yöneticiler lütfen açıklasınlar, acaba e-devlet sistemlerinde blockchain yapısı kurulmamış mı, yoksa kurulmuş olmasına rağmen mi e-sahtekarlıklar yapılmış?

Eğer e-devlette blockchain teknolojisi kullanılmış ise e-sahtekarlık yapılması neden ve nasıl mümkün olmuş onu da samimi olarak açıklasınlar.

Bu sorular samimi ve tam olarak cevaplandırıldığında ortaya çıkacak olan gerçek, e-devleti kuran ve işleten yönetici kesimin hem devlete hem de halka karşı görevlerinde kusurlu olduklarını, kamu kurumlarını kendi çiftlikleri gibi yönetip, buna karşın halka hesap vermekten kaçınma arzusunun e-sahtekarlıklara zemin hazırladığını ortaya koyacaktır. Gerçekten de devletin devasa veri tabanlarını yöneten kilit önemde kamu kurumları şeffaflıktan ve halka açıkça hesap vermekten gittikçe kaçınmaktadır. Örneğin kimin hangi üniversitede ve bölümde eğitim göreceğini, kimin hangi kamu mesleğine kabul edileceğini belirleyen Yükseköğretim Kurulu (YÖK), hemen her kuruma veya mesleğe giriş sınavlarını yapmakta, ancak soruları ve cevaplarını tam olarak yayınlamadığı gibi, değerlendirme ve puanlama sürecinde kamuoyuna güven veren tam şeffaf bir süreç yürütmemektedir. Diğer bir örnek ise enflasyonun ne olduğunu işçinin, emeklinin, kamu çalışanlarının maaşlarının ne kadar artırılacağını belirleyen Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), emekli bir Yargıtay üyesinin açtığı davada, mahkemeye bile enflasyonun nasıl hesapladığını açıklamamıştır.

Suç işlemeye ve spekülasyona açık bu ortamı besleyen en önemli kaynakolan cumhurbaşkanı, bakanlar ve üst düzey kamu görevlilerinin e-devlet ve sair yollarla elektronik sahtecilik yapmalarını veya görevi suistimal etmelerini önlemekte yargının elinin kolunun bağlı olmasıdır. Baksanıza İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın X platformunda yazdığına göre, sahte diploma skandalını savcılıklar değil İçişleri Bakanlığı ortaya çıkarmış. Bakanlığın bir seneden fazla süren soruşturmada suç işlediklerini tespit ettiklerini yakalayıp teslim etmesi üzerine savcılık iddianame düzenlenmiş! İçişleri Bakanlığı görevlilerini suçlamıyorum ama akla şu soru gelmiyor mu: "Soruşturmaya da sızılmış, bazı suçlar ve suçlular görmezden gelinmiş olamaz mı? Devlet kurumlarında ve sistemlerinde bu soruya 'olamaz' diyerek kesin cevap vermemizi sağlayan şeffaflık ve hesapverirlik var mı?"

Yükleniyor...

Eskiden her kararın altını tek tek ve sorgulayarak imzalayan üst düzey kamu görevlileri ve bakanlar, e-devlet uygulamalarında onlarca kararı bir çırpıda toplu olarak imzalıyorlar. O kararları önlerine imzaya getirenlerin hangi kararı nasıl aldıklarını, kimin neyi yazdığını, neyi sildiğini, örneğin bir sahte diploma oluşturulduğunda bu sürece kimlerin ne yaparak dahil olduğunu sorgulayıp tespit etmeleri mümkün değil. Bunları tespiti yarayan loglar (resmi bilgisayar kayıtları) tutuluyorsa bile kamuoyunun bunlara özgürce erişmesi, hatası, ihmali ve hatta sahtekarlığı olanlara hesap sorması mümkün değil. Devletin veri tabanlarındaki e-sahtekarlık suçlarını önleyemedikleri halde sözde "hizmet" bahanesiyle yabancılaştığı halkına üstün ve hükmeder bir zümre haline gelmiş olan yönetici kesim, adeta, "Biz seçilmiş insanlarız, bildiğimizi yaparız, atanmışlara değil, sadece bizi seçenlere seçimlerde sandıkta hesap verimiz, yargı da kim oluyormuş" diyerek Ortaçağ'da kralların memurlarını korumaya yarayan çağdışı soruşturma izinleri sistemini savunmaya, imtiyazlarını daha da güçlendirmeye devam ediyor!